

Matematik & klarspråk – självstudiematerial

Självstudiematerial:

Sidorna handlar om fackterminologi, ordval, rubriksättning, meningslängd och stringens.

Fråga vid nästa tillfälle om något är oklart!
Mejla går förstås också bra 😊
yamazaki@chalmers.se

Klarspråk (enl. Språkrådet)

- Välj en lagom personlig ton
- Välj relevant innehåll
- Disponera texten på ett logiskt sätt
- Förklara allt som behöver förklaras
- Stryk sådant som inte behövs
- Skriv informativa rubriker
- Undvik långa och invecklade meningar
- Använd begripliga ord och förklara nödvändiga facktermer
- Sammanfatta det viktigaste
- Välj en genomtänkt grafisk formgivning

Självstudie-
material

Förklara svåra ord

- Förklara facktermerna?
- Vad betyder "*appreciering*" (ekon.)?
- *Appreciering, dvs. då valutan i ett land stiger under ett system med rörlig växelkurs, kan innebära att ...*
- Texten blir längre, så använd sparsamt med uttryck som måste definieras.
- Vilka facktermer behöver definieras?

Stryk sådant som inte behövs

Se följande exempel på hur texten kan kondenseras

En strategi för att ”kondensera” texten

Det besvärligaste problemet som dök upp, var det som vi anade från start, nämligen att det visade sig vara mycket svårt att få tag på rätt mjukvara till simuleringen av strömmarna i motorflödet och även när vi lyckades med detta (vi använde oss av den senaste versionen av FlowPro), motsvarade mjukvaran inte våra förväntningar vilket påverkade resultatet.

En strategi för att "kondensera" texten

~~Det besvärligaste problemet som dök upp, var det som vi anade från start, nämligen att det visade sig vara mycket svårt att få tag på rätt mjukvara till simuleringen av strömmarna i motorflödet och även när vi lyckades med detta (vi använde oss av den senaste versionen av FlowPro), motsvarade mjukvaran inte våra förväntningar vilket påverkade resultatet.~~

En strategi för att "kondensera" texten – *hitta kärnan*

~~Det besvärligaste problemet som dök upp, var det som vi anade från start, nämligen att det visade sig vara mycket svårt att få tag på rätt mjukvara till **simuleringen av strömmarna i motorflödet** och även när vi lyckades med detta (vi använde oss av den **senaste versionen av FlowPro**), motsvarade mjukvaran inte våra förväntningar vilket påverkade resultatet.~~

Det centrala innehållet i föregående text var:

Strömmarna i motorflödet simulerades med hjälp av FlowPro (ver.1.4).

Rubriksättning

- underlättar navigeringen i texten
- sammanfattar
- behöver vara informativa och transparenta
- **MEN**, ska inte användas istället för övergångar

Informativa och transparenta rubriker

Skriv så här:

4	SAMVERKAN I SVENSKT NÄRINGSLIV	
	Sammanfattning	23
	Vanligast att samverka med få aktörsgrupper	24
	Nätverkens geografiska spridning	25
	Små företag samverkar i mindre utsträckning	28
	Tjänsteföretag har lokala nätverk	29

Skriv inte så här:

4	SAMVERKAN	
	Sammanfattning	23
	Få aktörsgrupper	24
	Geografisk spridning	25
	Små företag	28
	Tjänsteföretag	29

Undvik långa och invecklade meningar

Se följande exempel

Meningslängd

- **För långa:**

Det är viktigt att inte skriva för långa meningar för om man gör det blir det svårt för läsaren att hänga med, eftersom det inte finns några naturliga pauser där läsaren kan samla sig och ta in det han/hon har läst och detta gör att läsaren blir irriterad och tappar fokus.

- **För korta:**

Man ska inte skriva för korta meningar heller. Om man gör det blir det också jobbigt att läsa. Det blir för hackigt. Då får man inget bra flyt i läsningen. Även detta kan gör att läsaren tappar fokus.

- **Lagom långa:**

Om man skriver lagom långa meningar blir det lätt att läsa texten. Använd skiljetecken strategiskt för att ge lite andrum till läsaren. Växla mellan att skriva lite längre meningar, där du binder ihop flera satser, och kortare meningar.

Bra meningslängd

Skriv så här:

Forskning som bedrivits under senare tid visar att malignt melanom är den viktigaste orsaken till att tumörsjukdomarna ökat. (18 ord)
I allt väsentligt har ökningen att göra med blekhyade svenskars solvanor. (11 ord)
Det framgår av en rapport från en svensk utredning. (9 ord)
I rapporten finns bland annat statistik över hur många av de drabbade som haft för vana att resa till sydliga länder och utsätta sig för intensiva solbad där. (28 ord)

För lång mening

Skriv inte så här:

Resultaten av den forskning som bedrivits under senare tid om malignt melanom och den statistik om drabbade svenskars solvanor som framgår av en rapport från en svensk utredning visar att malignt melanom är den viktigaste orsaken till att tumörsjukdomar ökat och att detta hänger samman med blekhyade svenskars solvanor vid sina återkommande resor till sydliga länder och med de intensiva solbad som de utsätter sig för där. (67 ord)

Mening utan inskott

Skriv så här:

Utredaren har fått i uppdrag av myndigheten att kartlägga situationen och utarbeta förslag på kreativa och effektiva lösningar på problem som kan uppkomma. Till sin hjälp har han ett antal ledamöter, som bildar en kommitté.

Mening med långt inskott

Skriv inte så här

(inskottet är kursiverat):

Utredaren, *som fått i uppdrag att för myndighetens räkning kartlägga situationen och utarbeta förslag på kreativa och effektiva lösningar på eventuellt uppkomna problem*, har till sin hjälp ett antal ledamöter som bildar en kommitté.

Begripliga ord?

- Se upp med teknisk jargong, särskilt om er publik innehåller icke-expert
- Behöver ni använda en fackterm? Helt OK men överväg behov av definition
- Avgörande: den egna förståelsen. Använd aldrig en term som ni inte själva vet vad den betyder (okunskap märks ...)

Exempel på jargong- och modeord och främmande ord:

- agenda
- aktör
- arena
- benchmarking (riktmärkning, (prestanda)jämförelse)
- eliminera (ta bort)
- estimerar (uppskatta)
- fokusera
- implementera (genomföra, införa, följa)
- indikera (visa, antyda)
- notifiera (anmäla, meddela, underrätta)
- option (alternativ)
- outsourcing (lägga ut på entreprenad)
- printer (skrivare)
- proaktiv (förebyggande)
- tillskapa (skapa)
- transparent (tydlig, genomblickbar, begriplig)
- validera (bekräfta, utvärdera)

Tips:

På Språkrådets webbplats finns en lista över onödiga engelska lånord och deras svenska motsvarigheter:
<http://www.sprakradet.se/onodigengelska>.

CHALMERS